

MALI OGLASI: 20 lir beseda, - **NAROCNINA:** mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - **FLRj:** Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska Trst 11-5374 - Za **FLRj:** Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Uršna zaisba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-1, tel. 21-828, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB, 1. 2-3/5 - izdaja Založništvo tržaškega tiska 0. ZOZ - Trst

Pred novo norveško pobudo proti jedrskim poizkusom

Poziv laburistov Commonwealtha proti oboroževalni tekmi Anglija zavira napredovanje dela v razorožitvenem pododboru - Eisenhower obtožuje Hruščeva, da skuša „zabiti klin“ med ZDA in njene zaveznike

lo, da se zgradiša še dva
akcija.

Po govoru delegata Z
Civarja ki je govoril o u
kovanju socialističnih g
skih in političnih inštit
na investicije v elektroen
jo, je zasедanje pozdrav
ni predsednik svetovne kon
rence sir Harold Hartley,
je med drugim opozoril,
je med industrijskim razv
je med pozdravi tudi go
voj kmetijska. Današnje
sedanje se je končalo z
rom tajnika izvršnega odb
gospodarske komisije za
ropo Myrdala in francosk
znanstvenika Alfreda Sov
ke med razvitiimi in nera
timi državami.

ZADNJA PREMIERA SNG V LETOŠNJI SEZONI

Lik Branislava Nušića

V petek 7. t. m. se bo v Auditoriju v Trstu v letošnji sezoni zadnjikrat dvignil zastor Slovenskega narodnega gledališča. Kot zadnjo premiero letošnje sezone nam bo SNG prikazalo Nušićevo komedijo »Zalužjohi ostali« v režiji Modesta Santicina.

Branislav Nušić našemu občinstvu ni nepoznana osebnost, saj je to že peto njegovo komedija, ki bo šla preko desk SNG v Trstu. Vsi redni obiskovalci gledališča se prav gotovo še spominjajo »Pokočnikov«, »Sumljivih oseb«, »Gospo ministrico« in »Narodnega poslanca«, saj so vse izmed navedenih predstav privabile v naše domove nešteto ljubiteljev našega gledališča in prijateljev zdravja in pristenega humorja.

V srbski književnosti in dramatik predstavlja Branislav Nušić, poleg Sterije Popovića, eno najpomembnejših literarnih osebnosti. Rodil se je Nušić 8. oktobra 1864. leta v Beogradu, kjer je doživel tudi realno in pravno fakulteto, nakar si je svoje študije izpopolnil še na vseučilišču v Gradcu. Osebnost se je leta 1885 udeležil srbsko-bolgarske vojne, katere doživetje je popisal v svojem prvem literarnem delu »Pripovedke Korporala iz srbsko-bolgarske vojne«. Več let je služboval pri znanjanih in kasneje pri prosvetnem ministru. Že zlo zgodaj pa ga je mikalo gledališče, in njegova problematika, in tako ga je kmalu po l. 1900 srečamo kot dramaturga Narodnega gledališča v Beogradu in l. 1904 kot upravnika srbskega Narodnega gledališča v Novem Sadu. Po povratku iz Novogada Sada v Beograd je sicer za nekaj let prekinil svojo organizacijsko delo pri gledališču in se posvetil predvsem čiščenju, kjer ga srečamo pod psevdonimom Ben Akiba. L. 1912 pa se je Nušić zopet posvetil državnemu službi in sprejel mesto prvega okrožnega načelnika v Bitolju, a ne za dolgo dobo. Kmalu ga je zopet prevzel gledališče, tokrat v Skoplju, kjer je ostal do l. 1915, ko je ob zlomu Srbije moral v izgnanstvo in prebivalstvo. Takoj po končani prvi svetovni vojni se je Nušić vrnil v Beograd in zopet začel načelniško delo za umetnost v prosvetnem ministru.

Tudi Darja Luin je nastopila harmoniko na reviji narodnih plesov preteklo nedeljo v dvorani na stadionu »Prvi maja« pri Sv. Ivanu.

Ta časovna in lokalna ne-

opredeljenost »Zalužjohi ostali« je uplivala na posebno značilnost tržske uprizoritve tega dela. Prvič bomo poslušali Nušića v tržskem slovenskem narečju, v katerega je »Zalužjohi ostali« prebil naš znani humorist Mikula Letić. Pred nami bodo zaživeli mali tržski ljudje iz dobe predvojnega Avstro-Ogrske.

Poizkus uprizorjanja del v tržskem narečju ni nov in vse dosedanje predstave SNG v narečju Goldoni-Ruplove »Primorske zdrahe«, Zemljan-Grižanov »Odločitev« in kot zadnja Pregarčeva »Sagras« so imele pri našem ljudstvu velik uspeh, saj so »Primorske zdrahe« doživele že tri različne uprizoritve.

Gotovo je poizkus presaditi Nušića v Trst bolj tvegan kot so bile zgoraj naštetje uprizoritve. Upamo pa, da bo izpolnil naša pričakovanja. V koliki meri pa bo uspel, nam bo povedalo občinstvo v petek na premieri.

KAPITAN J. W. KITTINGER NA VIŠINI 29.000 METROV

«BILO JE TAKO PRIJETNO DA BI OSTAL MESEC DNI»

Balon iz plastične snovi, gondola »po meri« in iz aluminija
Polet ni bil brez vsakih motenj, ker je radio odpovedal

Odkar se je začela tehnika razvijati z večjo naglico, se stalno postavlja vprašanje, ali ji bo mogel človek slediti. Posebno važno je to v zvezi z razvojem letalstva. Ko nova letala prebijajo zvočni zid in se pripravljajo na to, da bi prebila tudi tako imenovani toplotni zid. Pri nadzvočni brzini človek se vedno sledi tehniki, le da se je za take poletne posebej opremil in da so za pilote nadzvočnih letal morali izbrati najbolj odporne ljudi z izrednimi psihičnimi prednostmi, saj smo se pred kratkim rekli, da je nagel refleks pri takem pilotu izredno važen. Človek pa se skuša hkrati tudi čedalje bolj dvigati in lanskoletni kongres astronautov v Rimu je že napovedal polet na Luno, Mars in še daleč. S tem v zvezi se postavlja še številna druga vprašanja, seveda v zvezi s sposobnostjo človeka, z njegovim fizičnim odporom. Ker se pa že emulir, saj se bo že letos poizkusilo v stratosferi prvi umetni satelit, ki naj bi bil nekakšna predhodnica poznejšim tovrstnim poletom, so se strokovnjaki začeli intenzivneje ukvarjati z vprašanjem človeškega organizma, seveda v zvezi z neznankami v izredno visokih sferah, v stratosferi in tudi v naslednjem pasu — v jonosferi.

V laboratorijih v Moskvi, kakor tudi v raznih ameriških znanstvenih ustanovah in drugod so sicer skušali preizkusiti človeški organizem na izredno redek zrak, ki ga srečamo v velikih višinah, prav tako so umetno ustvarili izredno močan in pravi tako blag pritisk in številne druge elemente, s katerimi bi se moral človek spoprijeti, ko bi se dvignil na veliko visino. Toda popolnega ambienta z vsemi elementi umetno niso mogli ustvariti, kajti znano je, da v visokih legah nad deset, petnajst in dvajset tisoč metrov od Zemlje je ultravijolično izžarevanje sonca tako močno, da postane zelo nevarno, ker ultravijolični žarki se niso »filtrirani« skozi normalno ozračje. Poleg tega obstaja še element kozmičnih žarkov, ki sicer še niso povsem proučeni, ki pa škodljivo vplivajo na človeški organizem.

Zato so pred kratkim v Ameriki napravili ponovno poizkus poleta v velike višine. Kot je znano, so Američani poslali v stratosfero številne rakete z različnimi merilnimi napravami. Rusi so poslali do 180 kilometrov visoko že tudi pse, toda ameriški kapitan John W. Kittinger se je pred dnevi povzpel z balonom na 29.200 metrov in je na tej višini ostal dve uri. Še v tem mesecu pa namerna ameriški major David G. Simons z balonom celo na 33.000 metrov visoko. Vse to služi izključno v že prej omenjeni namene in doslej nismo vemo še nič, kaj je znano s Kittingerjevimi poletom pridobila, ker je vse to zavito še v popolno tajnost, kot vsak podoben polet, ki služi prvenstveno vojski.

Kittingerjev balon je bil napravljen iz prozorne plastične snovi in napolnjen z lahkim plinom. Obenaj je bila priložena tako imenovana gondola, ki je bila napravljena po meri. Široka je bila en meter, visoka dva metra deset in izdelana iz aluminija. Kittingerjev polet, ki se je izvedel v bližini Minneapolisa v ZDA, ni bil brez motenj. Kittinger je ostal v zraku na višini 29.200 metrov dve uri, toda moral bi bil ostati na višini 25.000 m kar osem ur. Zaradi slabe radijske povezave, ker je antena enega radijskega aparata odpovedala, so Kittingerju ukazali, da svoj poizkus prekinje in da se vrne na zemljo, tako da je ves poizkus trajal komaj sedem ur: dve uri za vzlet, dve uri je ostal na višini 29.200 metrov, tri ure pa je potreboval, da se je ponovno vrnil na zemljo. Kapitan Kittinger je naknadno izjavil, da je bilo ozračje tako na 29.000 metrih kot na višini 25.000 metrov popolnoma mirno, dočim je na višini 10.000 metrov začel prihiti blag veter, ki je »gonil« precej naglji in ves balon zanesel kakih 70 milj stran od Minneapolisa. Ker pa je Kittinger zelo previden pri pristanku in smer poleta, se je na kraju pristanka zbrala velika množica, ki je preden je Kittinger pristal, Brž ko se je gondola dotaknila tal, je Kittinger odklopil balon, ki je brez obtežbe kar odletel v zrak. Kittingerja je množica radovalnežev navdušeno pozdravila, toda Kittinger je bil le za trenutek junak dneva in plen fotoreporterjev, ker so ga vojaški strokovnjaki in zdravniki takoj odpeljali s seboj, da je mogel z novinarji kaj malo govoriti. Rekel je le: »Ves čas poizkusa sem se dobro počutil. Proti koncu sem se moral celo boriti proti želji, da bi ne ubogal povelja z zemlje, naj se vrnem.«

Seta pa bo nagrajen s srebrno medaljo za dokumantirni film »Ognjeni otok«.

Tobak in rak

Po štirih letih dela je ameriška ustanova za proučevanje raka objavila poročilo, ki govori o učinkih kajenja za človeški organizem. To poročilo zatrjuje, da preči kadilcem desetkrat več nevarnosti od raka na pljučih kot nekadilcem. Kadilec vrh tega preči tudi 70 odstotkov večja nevarnost od srčnih napadov, s smrtno nevarnostjo kot nekadilec. Za to poročilo so starostni med 18 in 70 letom med katerimi je bilo 60 odst. kadilcev, 40 odstotkov pa nekadilcev. V štirih letih je izmed teh umrlo 11.870 oseb. 4406 oseb je kadilo navadne cigarete. Po računih komisije pa bi v teh štirih letih ne smelo umreti 4406 oseb, pa komaj 2623 oseb, v kolikor bi ne kadili.

Češnje, češnje...

Junij je mesec češnje. Zato moramo ta čas dobro izkoristiti in uživati ta sad v obilni meri.

Ne samo presne, tudi kuhane češnje so dobra in zdrava jed. Izluščimo peščko, odstranimo peclj in dodamo nekoliko sladkorja, pa imamo imeniten kompot. Za človeško zdravje so koristni pri češnji poleg mesa tudi peclji. Za slavnega Galena, kot tudi Dioscorides, sta priporočala uživanje češeni, ker ugodno vpliva na ožilje, da postane bolj elastično. In znameniti medicinski šola v Salerno je priporočala: če je češnje, dajes svojemu telesu mnogo dobrin; češnje čistijo

KUHINJA

Grah s korenčkom

Tri četiri kg zelenega suvega graha, pol kg korenja, zelenjavna juha ali voda, da bomo z njo zalili, 5 dkg surovega masla, 5 dkg moka, peteršilj.

Grah in na kolosek zrezano korenje damo na masti in vodo. Ko je oboje skoraj mehko, pustimo, da se tekočina povrne, nato pomagamo, moko nekoliko popražimo in primesimo še sesekljani zelen peteršilj in zalijemo. Vre naj počasi še nekaj časa.

Jačdova krema

500 g zrelih jagod, pol skodelice vode, 2 žlici medu, sok od pol limone, pol skodelice stepene smetane, šepec soli.

Jagode dobro zmečkamo in zmešamo. Dodamo še vodo, med, limonin sok in sol. Ko je vse dobro premešano, dememo v skledo in okrasimo po vrhu s stepeno smetano. Serviramo dobro ohlajeno.

Češnjeve rezine

30 dkg moka, 10 dkg surovega masla, 3 rumenjaki, 20 dkg sladkorja, pol litra mleka, pecilni prašek.

Iz vsega napravimo na hitro testo in ga dememo v enakomerno debeli plasti v namazan pekač. Po vrhu ga potresemo s češnjami in s sladkorjem ter spečemo. Pečeno pečivo potresemo s sladkorno moko in ga zrežemo na rezine ali majhne četverkotnike.

— Draga, tega pa nikar; razbudila bi preveč pozornosti.

Partizani so sami skrbeli za redno oskrbo svojih edinic

Ponovno se je izkazalo, da potrdil ni bilo - Terzi ni znal šofirati

Prvi del večerjane dopolndne razprave pred porotnim sodiščem v Padovi, ki se že precej časa muči, da bi ugotovilo usodo tako imenovanega »zaklada iz Dongas«, je bil posvečen zasliševanju nekaterih prič, ki naj bi soodišču objasnile, kakšne so bile finančne potrebe partizanskih oddelkov, kakšni upravni odnosi so bili med visjo komando in posameznimi oddelki, kako se je razdeljevala podpora italijanske vlade na jugu (160 milijonov mesečno), ki so jo zavezniki dostavljali poveljstvu partizanskih čet na severu itd. Glede te zadeve so zaslišali tri priče, namreč socialističnega poslanca G. B. Stucchia, Enrica Matteija, bivšega poveljnika katoliških partizanov, in Maria Argentona, ki je pri poveljstvu CVL (Corpo volontari della libertà) zastopal liberalno usmerjene partizane.

V bistvu ni bilo v pričevanju teh treh oseb nobene razlike; vsi so potrdili, da podpora italijanske vlade nikakor ni mogla zadostovati za vse potrebe partizanskih enot, in da so partizani morali sami skrbeti za oskrbo antifašističnih vojaških formacij, kar so dosegli delno s podporami bogatejših privatnikov, pretežno pa z zaplenami. Vprašanje oskrbe pa je postalo še bolj pereče v poslednjih dneh borbe, ko so se partizanski četam pridružili tudi številni vojaki bivše RSI. K vsemu temu je treba dodati še dejstvo, da je moralo partizansko poveljstvo in njemu podrejene komande skrbeti v začetku (dokler niso tega bre-

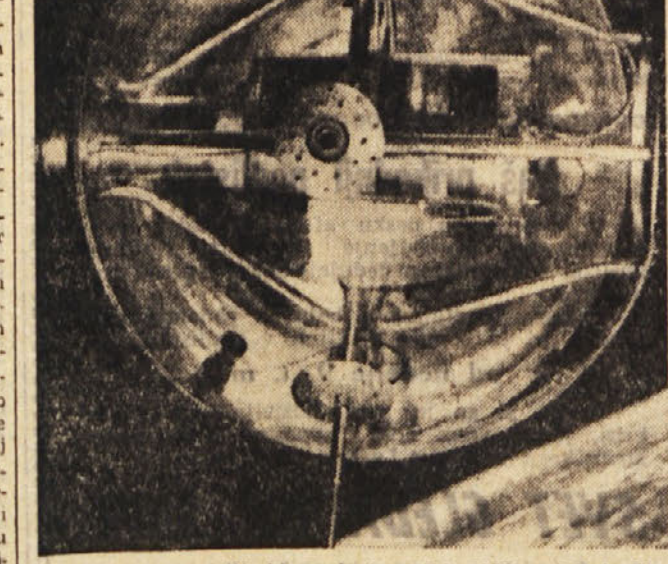
menja prevzeli zavezniki) za stroške demobilizacije in za pomoč prebivalstvu, ki ga je vojna občutno prizadela. Enrico Mattei je s svoje strani pojasnil, da je pomankanje potrdilo (okolščina), ki nikakor ne more v glavo članov porotnega sodišča) posledice dejstva, da je vse partizansko računovodstvo temeljilo na dobri veri antifašističnih borec, ki so vsak dan tvegali življenje in so imeli opravka z drugimi skrbmi, kot pa da bi mislili, kako bi se osebno okostili. Posest potrdila je predstavljala smrtno nevarnost, in ni bil redek primer, da so partizani v stiski pogoltnili marsikateri dokument, da ne bi prišli v roke sovražniku. Tudi kar zadeva pravično razdelitev finančnih sredstev, je obstajalo zadostno jamstvo v dejstvu, da so bile v vseh organiziranih zastopane vse politične tendence: demokratska, socialistična, komunistična, liberalna in akcijska (partito d'azione).

V drugem delu dopolndne razprave pa so se ponovno povrnil k inventarju zaplenjenega blaga in ponovno zaslišali nekatere priče in tudi obtožence, pri tem pa ni prišlo do nobene bistvene spremembe niti ča kake nove ugotovitve, ki bi soodišču približala njegovemu cilju. Da si bo čitatelj laže predstavljal, kakšnega postopka se soodišče poslužuje ob pomankanju ustreznih dokazov, naj navedemo le primer obtožbenca Pietra Terzija »Francesca«. Le-tega obtožnica dolži, da si je prislil dolga, ker nimajo sedaj ugotovitve, ali je Terzi v aprilu 1945 znal upravljati z avtomobilom ali ne. Če bi soodišču uspelo dokazati, da je Terzi tega znal, potem naj bi iz tega sledilo, da je tedaj mogel odpeljati dolga, ne da bi se mu bilo treba za to poslužiti neke tretje osebe. S tem v zvezi so celo zaslišali neke priče, od katerih pa ni nobena mogla potrditi, da je Terzi v tisti dobi res znal šofirati — kar tudi sam znanika.

Filmske nagrade »Donatellov David«

Na tretjem mednarodnem kinematografskem festivalu, ki bo v Messini od 27. julija do 3. avgusta letos, bodo na svečanosti, ki bo v grškem teatru v Taormini podelili nagrade »Donatellov David« za filmsko sezono 1956-57. Nagrade »Zlati David« bodo razdeljene takole: italijanskima filmoma »Cabirijne noči« in »Cesarstvo sonca«. Prvega je izdelal Dino De Laurentiis, druge pa podjetje Lux film. Nagrado za najboljšo režijo italijanskega filma bo dobil Federico Fellini za svoj film »Cabirijne noči«, nagrado za najboljšo italijansko igralko pa bo odnesla Ingrid Bergman za svojo vlogo v filmu »Anastasia«. Med tujimi filmi bo dobil prvo nagrado film »Velikani«, za najboljšega igralca pa je bil ocenjen Sir Lawrence Olivier za vlogo v »Richard III«.

Z »Zlatim Davidom« bo nagrajen režiser Antonio Petrucci za dokumentarni film »Parma, zlato mesto«. Posebne nagrade bodo dobili še Alberto Lattuada za film »Guendalina«, Alberto Ancillotto za film »Car gozda«, Vittorio De

To je umetni satelit, ki ga bodo poleti 1958 poslali iz Floride na visino 500 km. Ima 30 cm premera in je opremljen z vsemi napravami, ki bodo omogočile zvezo z njim skozi eno leto.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Športni dnevnik

Šah v Benetkah, Dublinu in v Sofiji

Izidi conskih turnirjev za svetovno prvenstvo

Od Jugoslovanov so se kvalificirali: Nedeljkovičeva, Lazarevičeva in Gligorič, Matanovič pa bo moral odigrati še tromč.

Manj sreče pa so imeli moški predstavniki, kar velja predvsem za Karakljajčiča in

so si priborili prvi trije iz vsakega conekega turnirja. Na vseh treh turnirjih so nastopili tudi jugoslovanski šahisti.

v Benetkah smo že poročali. Jugoslovanki Nedeljkočević in Lazarevičeva sta dosegli odlični uspeh, prva z osvojitvijo prvega mesta, druga pa s tretjim mestom. Obedve sta se tako kvalificirali za nadaljnje tekmovalnice. Zanimivo je da

za medconski turnir. Kljub temu pa je plasma jugoslovanskega velemojstra razočaral, saj je veljal za velikega favorita. Razen Pachmanna, ki je zmagal s točko in pol prednosti, sta Gligoričiu ogrožala kvalifikacijo predvsem Madžar Ben-

IN MAĐZARSKO

V kategoriji 125 cc je bil italijanski uspeh še večji. Zmagal je Provini z motorjem «Mondial» z rekordno povprečno hitrostjo 118,5 km. Provini je dosegel tudi nov rekord v enem krogu s hitrostjo 119 km.

stolizzi (It.) in Llado (Span.) 9, Walter (Švica) 8.5, Stenborg (Švedska) in Dunkelblum (Belg.) 8 Plattner (Polj.) 7.5.

NOGOMET

Rapid - Sampdoria 4:3

DUNAJ 5 — V priatelisk

četu. Jugoslovani upajo, da se bo kvalificiral vsaj eden njihov tekmovalec.

je igral tudi Ocwirk, je dosegel Firmani. Za Rapid je dosegel 3 gole desna zveza Riegled, zadnjega pa Happel iz kazenskega strela tik ob drogu.

predvaja danes 6. t. m.
ob 20.30 uri (blagajna ob
20. uri) barvni film
Wagner Bros.

TURIN, 5. — Pred 10.000 gledalci je Olimpic iz Nice premagal Torino s 4:2 potem ko se je prvi polčas končal z 2:0. Gole so dosegli v prvem polčasu v 8' Bravo (Nizza), v 41' Musa (Nizza), v drugem polčasu v 46' Biondini (Nizza) in v 50' Biondini (Nizza).

zijski prenos «ODNE-
HAS ALI NADALJUJES»

Kino na
predvaja danes 6. t. m.
dramati

ovraštva»

Od 21. do 22. ure televizijski
ODNE

ki se bo imenoval »Kokodak«. Vsi ga boste veseli, ker bo od prve do zadnje strani poln naizanimivejših

na dva zrna posejati, pridelal pa vse žerke, ki jim pravimo «im!». Pisal pa se je ta reva Mark Twain. Ze drugi dan po prihodu je sklical pred mestno konjarno množični shod vseh Aufbiksarjev in jim je takole go-

Zgornjega Kašlja pri Ljubljani. Tudi potem, ko bo list do zadnje črke prebran, bo še koristil v tistem skri-

se je useknil v velik rdeč robec, kakor bi zatrobil na pozavno). »Zbrali smo se v slavnem Aufbiksu, da bi se pomenili o napredku: Aufbiks je prav tako veliko mesto kot London, le dozidano

In po preteku dobrih teden tednov je že izšla prva številka »Kokodaka«. V njej so brali radovedni čitatelji, kako je stoletni Eišelovi ma-

kosna plesišča z izbranimi in importiranimi dekleti, in kakor slišim, imate tudi že moderno igralnico, ki je skoraj podobna tisti v Montecarlju. Nečesa pa vendarle nimate še — nimate svoje...

kako se je nilski krokodil pobastardil z nojem in da je iz tega nastala nova žival, ki brozga po blatu in

slavni Aufbiks. Povem vam, da so tiskarski stroji in papir že na poti in bo vse v nekaj tednih na pravem mestu. Prihodnji mesec bo začel izhajati sijajen tednik,